

[Pelle Voigt]

jeg, man bare skal gennemføre en nedskæring af værnepligtslønnen med 25 pct. Det er så flot undergravende, at SF ikke, uanset om vi anvendte hr. Jørgen Estrups indikationer på vores store talent i den retning, ville være i stand til at udtænke noget lignende, selv om vi spekulerede over det meget, meget længe. Men forslagene har naturligvis heller ikke været tænkt på den måde.

Da man altid skal være forsigtig med at være ironisk på tryk – jeg går ud fra, at det her bliver trykt – vil jeg så afsluttende sige, at SF's problem i den sag jo også udspringer af, at SF har besluttet, at vi faktisk er villige til at støtte en forsvarsbudgetramme på 90 pct. af den nuværende. Det forekommer os, at det ville være dybt fornuftigt, indtil en forsvarskommission har fået lagt nogle fornuftige rammer for, hvordan forswarets fremtid skal se ud, at anvende midlerne til at skabe ordnede forhold for personalet i forsvaret i stedet for at lægge sig ud med store grupper af stampersonel og de værnepligtige og i stedet for som nu, som der øjensynligt er lagt op til, at træffe en række forhastede beslutninger, der vil skabe problemer igennem samtlige led i forsvaret.

Men som jeg tidligere har været inde på, har vi intet ønske om at indgå et forsvarsforlig med den siddende regering, med Venstre og Konservative, selv om jeg må sige, at efter de store fremskridt, den radikale drejning, der er sket af regeringens holdning til disse spørgsmål i forhold til den holdning, de borgerlige partier tidligere har indtaget, kan man vel aldrig sige aldrig. Måske kan man engang langt ude i en fjern fremtid, når nedrustningsbestræbelserne er nået så langt, at alle og enhver kan se, at meget af det, der foregår, er noget overflødigt vanvid, nå frem til en ordening. Men så tror jeg på den anden side, verden er så fremskreden og civiliseret, at alle for længst vil have glemt den regering, som vi desværre stadig væk har siddende.

Forsvarsministeren (Enggaard):

Jeg skal kun i anledning af, at hr. Pelle Voigt roste mig, sige, at her har hr. Pelle Voigt jo klart fundet det egentlige våben imod regeringen. Hvis man bliver stærkt rost fra SF's side, så er jeg helt klar over, at her har intellektet virkelig været i gang med hensyn til at finde det egentlige våben imod regeringen.

Derfor vil jeg da også skynde mig at sige, at når der er nogle positive ting på vej, som kan løse nogle af de problemer, som de fleste af ordførerne her har erkendt bør finde en løsning, så er æren ikke alene min. Det skyldes også, at vi har nogle ualmindelig dygtige og resultatsøgende talsmænd for de værnepligtige, som er i stand til at gå ind i en drøftelse om disse ting på en sådan måde, at der kan nås resultater.

Jeg synes, det skal siges, også for historiskrivningens skyld.

(Kort bemærkning).

Pelle Voigt (SF):

Det sidste kan jeg også erklære mig helt enig med forsvarsministeren i. Men jeg synes ikke, at forsvarsministeren skal være så beskeden. Der har været dygtige talsmænd i mange år. Vi har deltaget i mange landsmøder blandt de værnepligtige, mange møder også med tidligere hold af talsmænd, som man fra Forsvarsministeriets side, tidligere forsvarsministres side og fra Forsvarskommandoens side fuldstændig af slog at tale med om disse spørgsmål, og derfor vil jeg da sige: Ære den, som æres bør, hr. forsvarsminister! Det er jo helt oplagt sådan, at det er med det radikale skifte, der er sket – her tænker jeg ikke udelukkende på hr. Jørgen Estrup – at den egentlige forvandling og forandring ligger. Det synes jeg der skal kvitteres for.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagenes overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at forslagene til folketingsbeslutning henvises til Forsvarsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

20) Første behandling af lovforslag nr. L 61.

Forslag til lov om afvikling af Christiania.

Af Kofod-Svendsen (KRF) og Nør Christensen (CD) m.fl.

(Fremsat 13/10 88).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Forsvarsministeren (Enggaard):

Det foreliggende forslag til lov om afvikling af Christiania er med syv undtagelser – bl.a. den, at det ikke medtager den gamle § 14 – identisk med det forslag, som den forrige regering fremsatte i foråret. Jeg kan da også i et vist omfang følge de synspunkter, som har ligget til grund for forslaget, og som der er nærmere redegjort for bl.a. i bemærkningerne til forslaget.

Jeg tror, der er bred enighed om, at det er utilfredsstillende, at der fortsat begås så mange ulovligheder på området. Opgaven må derfor være at søge at stoppe de mange ulovligheder.

Regeringen erkender, at også de sociale og sundhedsmæssige forhold, boligerne, beskæftigelsesmulighederne, forholdene på uddannelses- og fritidsområdet for beboerne i Christiania er utilfredsstillende.

Straks efter at regeringen var dannet i sommer, blev der nedsat et særligt regeringsudvalg vedrørende Christiania med henblik på udarbejdelse af en plan for at genskabe lovlige tilstande.

Regeringsudvalget bad derfor i sommer den særlige styringsgruppe vedrørende Christiania om en rapport om udviklingen på Christianiaområdet i den seneste periode og om eventuelle forslag til nye foranstaltninger.

Af rapporten, som regeringen modtog sidst i august i år, fremgår det, at der er dannet et kontaktoorgan mellem Christiania og den ansvarlige sociale myndighed i Københavns Kommune med henblik på at samordne de sociale og sundhedsmæssige arbejder. Det er lykkedes at få iværksat en række projekter.

Jeg kan nævne, at man har påbegyndt istandsættelse af børneinstitutionerne. Der er endvidere etableret fritidsaktiviteter for unge med særligt henblik på unge kriminelle. Der er også etableret en hjemmehjælpsordning samt en lang række andre enkeltprojekter. Endvidere fremgår det af rapporten, at man har påbegyndt en række projekter, som – foruden at bringe beboerne i arbejde – har til formål at få istandsat områdets oprindelige bygninger.

Imidlertid fremgår det også af styringsgruppens rapport, at det ikke er lykkedes at standse det ulovlige byggeri, og at Christianias største problemer – efter styringsgruppens opfattelse – knytter sig til det store hashsalg samt det omfattende værtshusliv og den forekommende kriminalitet.

På baggrund af styringsgruppens rapport, hvorefter det fremgår, at der er en vis positiv bevægelse omkring problemerne vedrørende Christiania, og på baggrund af drøftelser med den særlige styringsgruppe har regeringen besluttet at søge gennemført en 4-punkts-handlingsplan, som skal medvirke til, at de ulovlige forhold bliver bragt til ophør.

For det første vil miljøministeren lade udarbejde et landsplandirektiv med efterfølgende lokalplanforslag for området. Lokalplanen skal give retningslinier for områdets og bebyggelsens anvendelse og fremtidige bygningsændringer, som kan danne grundlag for den fremtidige udvikling i området, i forbindelse med at de ulovlige tilstande bringes til ophør.

Lokalplanbestemmelserne skal tilgodese, at den nuværende anvendelse af Christianiaområdet til blandet bolig- og værkstedsformål kan opretholdes, og at der bliver mulighed for placering af servicefunktioner og institutioner, der er forenelige med områdets særpræg.

Det skal endvidere lægges til grund for forslaget, at Christianiaområdet kan holdes åbent for Københavns befolkning med henblik på benyttelse af områdets rekreative værdier, og at Københavns befolkning fortsat sikres adgang til Ydre Vold og de to nordlige bastioner.

For det andet vil regeringen støtte den særlige styringsgruppes bestræbelser på det sociale og bygningsforbedringsmæssige område. Regeringen vil derfor imødekomme et ønske fra styringsgruppen om, at uforbrugte bevillinger på ca. 15 mio. kr. fra 1987 og 1988 overføres til 1989. Samtidig vil regeringen tillade, at op til 5 mio. kr. af dette beløb bliver anvendt til sociale formål.

For det tredje vil regeringen søge at gennemføre et stop for det omfattende ulovlige byggeri på Christiania. I den forbindelse vil der bl.a. ske en registrering af de nuværende ulovligt opførte bygninger og tilbygninger med henblik på, at området bringes tilbage til sit oprindelige udseende.

[Forsvarsministeren]

For det fjerde vil samtlige de værtshuse, som ikke inden for en kortere frist opnår bevilling, blive lukket.

På baggrund af den særlige styringsgruppes rapport og de projekter, som styringsgruppen har igangsat, finder regeringen, at der er tilvejebragt visse forbedringer for området, som sammen med regeringens handlingsplan kan medvirke til en opfyldelse af Folketingets tidligere beslutninger om at få bragt de ulovlige forhold på Christiania til ophør.

Jeg mener, at det må blive afgørende for Christianias fremtid, om det lykkes for regeringen ved sin 4-punkts-handlingsplan at bringe de ulovlige forhold til ophør og at gennemføre en forbedring af de sociale og sundhedsmæssige forhold, boligerne, beskæftigelsesmulighederne, forholdene på uddannelses- og fritidsområdet for beboerne i Christiania. Det vil derfor ikke være rigtigt på nuværende tidspunkt at træffe beslutning om at afvikle Christiania. Regeringen kan derfor ikke anbefale lovforslaget til vedtagelse i den foreliggende form.

Derimod vil regeringen gerne drøfte, om der er behov for særlige initiativer ud over dem, der allerede er taget. F.eks. kunne det tænkes, at der til familier med børn på Christiania blev tilbudt mulighed for genhusning andetsteds. Det kan også tænkes, at det bør overvejes at tilvejebringe en særlig hjemmel for rydning af de ulovligt opførte bygninger på området. Regeringen vil i den kommende tid nøjere overveje disse spørgsmål.

Som det fremgår af regeringens 4-punktsplan, er der nu lagt op til politiske drøftelser med henblik på, at vi kan tilvejebringe det bredest mulige flertal for konstruktive løsninger på de alvorlige problemer, som har eksisteret i alt for mange år.

Qvist Jørgensen (S):

Som ved tidligere lejligheder skal vi i dag behandle et såkaldt drilleforslag, denne gang fremsat af Kristeligt Folkeparti og Centrum-Demokraterne. Da vi allerede nu gennem forsvarsministeren har hørt regeringens afstandtagen og noget mere konstruktive forslag, kan vi konstatere en så massiv modstand mod lovforslaget, at det egentlig er overflødigt at bruge megen tid på det.

Men jeg vil godt markere, at vi i Socialdemokratiet finder, at der er tale om et skrivebords-

arbejde, der bærer tydeligt præg af, at forslagsstillerne ikke har kendskab til de egentlige forhold på og omkring Christiania, men mere har lagt vægt på de unægtelig store sensationsoverskrifter, der bestemt ikke altid har været i overensstemmelse med de faktiske forhold. Og jeg har iagttaget, at MF'ere fra såvel CD som fra Kristeligt Folkeparti i dagens aviser fortsat er i det samme spor. Det, vi dér har set, viser, at de ikke har sat sig ind i de faktiske forhold, og dokumenterer en total mangel på kendskab.

Men jeg vil godt understrege også over for forslagsstillerne, at vi i Socialdemokratiet bestemt heller ikke er tilfredse med alt, hvad der foregår på Christiania. Vi synes også, at boligerne skal være bedre. Vi synes også, at der skal betales fuld skat, moms, afgifter osv. Vi synes også, at værtshusene skal være i besiddelse af en bevilling. Vi synes også, at de sociale og sundhedsmæssige forhold skal bedres. Vi synes også, at hashhandelen skal høre op – for nu blot at nævne nogle af de ting, der har været mest iøjnespringende og har været blandt de mest omtalte kritisable forhold.

Men svaret, kære forslagsstillere, er ikke et lukningsforslag. Hvad enten man vælger det lidt blidere afviklingsforslag, altså det, som vi ser i dag, som jo i parentes bemærket overhovedet ikke kan praktiseres, eller man vælger Fremskridtslinien, der går ud på øjeblikkelig lukning og deportation af befolkningen med politiets og militærets medvirken efter en nøje fastlagt og allerede udarbejdet plan, der bl.a. indeholder en nøje fotografisk kortlægning af bygninger m.v., kan det ikke bruges til noget.

Svaret er derimod en større imødekommenhed og en forståelse – og jeg gentager: en forståelse – hos de forskellige myndigheder og en mere klar accept og forståelse af det arbejde, som et folketingsflertal har bedt den særlige Christianiastyringsgruppe om at udføre, i øvrigt et ikke særlig spændende arbejde – hårdt og ikke særlig meriterende – men jeg synes, den har gjort det godt, og det fortjener at blive nævnt herfra.

Dette særlige udvalg skal udføre et samarbejde mellem christianitterne og myndighederne og i øvrigt i overensstemmelse med den vedtagne dagsorden fra den 19. november 1987, hvorfra jeg bare vil citere en enkelt pind, » – (at) foretage lovliggørelsen i samarbejde med Christianias beboere og med mulighed for nødvendige

[Qvist Jørgensen]

dispensationer«, og det vil jeg gerne understrege: nødvendige dispensationer, som bl.a. beskrevet i den særlige styringsgruppes notat.

Faktisk er der opnået store resultater, meget pæne resultater. Men vi ville selvfølgelig gerne have set endnu flere. F.eks. ville vi gerne have set en større imødekommenhed i eksperimentet med en brugsretskontrakt på værtshusene for blot at nævne en af de mange ting, der har været vanskeligheder med. Mange andre ting kunne nævnes.

Det er nu hensigten, har jeg forstået, at ned sætte et særligt folketingsudvalg, og jeg formoder, at dette udvalg ret hurtigt kan færdiggøre selve lovforslaget. Derimod tror jeg, vi skal bruge mere tid på at vurdere regeringens 4-punktsprogram. Dette program vil jeg på nuværende tidspunkt ikke forholde mig til, i hvert fald ikke konkret. Det skal vurderes og diskuteres ganske nøje, og det er vel den debat, vi skal have i det udvalg, som bliver nedsat i dag.

Connie Hedegaard (KF):

Så har vi nok en Christianiadebat, og vi er vel alle sammen enige om, at det næsten ikke er til at bære.

Alle kender Det Konservative Folkepartis historie i denne sammenhæng. Alle ved, at vi gang på gang herfra har beklaget, at det ikke igennem de sidste 17 år har været muligt at skaffe flertal for vores holdning til Christiania, en holdning, som hænger sammen med vores syn på retsbevisetheden, som den må se ud i et retssamfund.

Alle ved også, at vi især har beklaget Socialdemokratiets holdning i disse spørgsmål. Vi har lige igen hørt hr. Qvist Jørgensen hele tiden tale om, at myndighederne også må vise forståelse, hvor vi har svært ved at forstå, hvorfor ikke også Socialdemokratiet kunne prøve en gang imellem at se det principielle i denne sag i stedet for hele tiden konsekvent at stille sig på Christianias side.

Jeg deler ikke hr. Qvist Jørgensens opfattelse af, at der er opnået store resultater på Christiania gennem de senere år. Det tror jeg også at det vil blive sværere og sværere at finde christianitter der vil skrive under på.

Men vi har altså nu igennem 17, snart 18 år, konstateret, at vi ikke får noget ud af denne polariserede debat, og derfor er vores holdning, at nu må vi have noget til at ske. Det kan jo ikke

fortsætte. Det kan ikke fortsætte at lade Christiania ligge hen, som det gør i dag, på Christianias egne præmisser. Det kan det ikke af hensyn til de mennesker, der bor derude, og det kan det ikke af hensyn til det omgivende samfund. Og derfor har ingen interesse i, at der på 18. år fortsat ikke sker noget.

Derfor har vi også for snart et stykke tid siden opfordret til, at man får sat gang i en proces, og derfor går vi i Det Konservative Folkeparti til arbejdet i Christianiaudvalget i forhåbning om, at vi dér kan få tingene til at bevæge sig.

Vores udgangspunkt er, at man på de forskellige områder, det være sig værtshuse, forretninger, restauranter, bygninger osv. osv., må fastsætte nogle tidsfrister for, hvornår de forskellige ting skal være klaret. Og hvis tingene ikke er klaret efter disse tidsfristers udløb, må der skrides ind med lukning af de enkelte ting.

Jeg vil godt understrege, at lovliggørelse for Det Konservative Folkeparti altså ikke er ensbetydende med en cementering af nogle ulovligheder. For os betyder lovliggørelse, at der ikke accepteres ulovligheder på Christiania, og hvis christianitterne ikke kan finde ud af at følge de almindelige spilleregler eller opfylde de krav, som et retssamfund naturligt må stille til dem, ja, så må de dele derude, som ikke kan finde ud af det, altså lukkes. Her vil vi i udvalget gerne nå frem til, at vi sætter konkrete tidsfrister på for, hvornår hvilke ting skal være fuldført.

Så vil jeg også godt sige, at én ting er, at vi i Det Konservative Folkeparti erkender, at der er et flertal, der har bevaret Christiania så længe, at det forekommer utopisk at komme af med det derude, noget andet er, at vi faktisk mener, at området burde kunne afgrænses, så dele af det enormt store areal, som jo er derude, kunne være åbent for andre formål. Også den idé håber vi at vi kan få en fordomsfri drøftelse af i udvalget.

De partier, der igennem årene har optrådt som Christianias beskyttere og forsvarere, må jo erkende uholdbarheden også i den politik. De må kunne se, at den megen idealisme ikke rigtig er blevet legitimeret af de konkrete forhold derude, og derfor er det på høje tid, at vi får en dialog i gang, så vi kommer videre. Der må være grænser for, hvor mange gange Folkettingen kan diskutere ting, uden at vi kommer resultaterne et skridt nærmere.

[Connie Hedegaard]

Derfor synes vi ikke, der er brug for flere lovforslag. Vi synes ikke, der er brug for flere ørkesløse debatter om forslag til folketingsbeslutning. Nu har vi altså ét forslag her; det må henvises til udvalget, og dér håber vi så at vi, gerne på et rimelig bredt grundlag, kan nå frem til konkrete handlinger, konkrete resultater.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Det var den sidste ordfører, som fik mig op på talerstolen. Og jeg sad og noterede lidt ned af det, der blev sagt heroppefra: »Alle kender De Konservatives holdning til Christiania.« Jamen er man nu så sikker på det? Og så siger man videre: »Nu må vi have noget til at ske.« Og så siger man senere: »Det forekommer utopisk, at man kan få lukket Christiania.« Jamen helledussedda, De Konservative har selv fremsat et lovforslag, som ville lukke Christiania; og når man gerne vil have lukket Christiania og alle kender De Konservatives holdning til Christiania, så ligger der faktisk et lovforslag på bordet her i dag, og hvis regeringen og De Konservative stemmer for det, er jeg sikker på, at Christiania bliver lukket. Derfor synes jeg, at denne hykleriske holdning bør høre op.

Så siger man, at man ikke ønsker flere lovforslag. Jamen De Konservative er jo selv kommet med lovforslag nr. L 249 i sidste samling og genfremsatte det ikke. Hvorfor ikke det? Man havde en god chance til at genfremsætte det, og dette lovforslag er den rene afskrift af L 249. Derfor vil jeg gerne have, at den konservative ordfører klart tilkendegiver, således at de konservative kernevælgere kan få det at vide, hvad De Konservative egentlig ville tabe med Christiania.

(Kort bemærkning).

Qvist Jørgensen (S):

Jeg vil gerne tage udgangspunkt i, at jeg med vilje ikke nævnte fru Connie Hedegaard – og heller ikke fru Kirsten Lee i øvrigt – som dem, der udtaler sig uden at have praktisk kendskab til området, for det ved jeg faktisk er tilfældet.

Des mere nedslående var det så at konstatere, at fru Connie Hedegaard og jeg ikke har den samme opfattelse af, hvad der er opnået af resultater, og jeg vil spørge, om det ikke bare skal tolkes således, at vi lægger forskellig værdi ind i ordet »store«?

(Kort bemærkning).

Connie Hedegaard (KF):

Jo, lad os bare blive enige om det, det er ikke så afgørende. Men vi synes ikke, der er sket nok, og hvis jeg kan forstå hr. Qvist Jørgensen sådan, at det er han faktisk også enig i at der ikke er, så er vi jo da nået et skridt i dialogen.

Må jeg sige til hr. Knud Lind, selv om det jo næsten ikke er ulejligheden værd: Det Konservative Folkepartis historie, forstår jeg, er hr. Knud Lind bekendt. Det kan jeg jo høre på indlægget, så jeg har altså ret i, at dér har vi faktisk markeret vore synspunkter. Men hr. Knud Lind kender formentlig også de andre partiers historie herinde og ved, at det ikke er nok, at vi sidder her på 17.-18. år og har alle vore fine, forkromede holdninger til, hvordan tingene skal være, når vi ikke kan komme igennem med det.

Så kan hr. Knud Lind og Fremskridtspartiet sige, at det derude på Christiania er meget bekvemt at have liggende, så man et par gange om året kan stå og score et par billige point på det. Eller man kan stille sig op og sige, som Fremskridtsfolk jo har gjort i andre debatter herinde, at vi kan sætte militæret ind, eller vi kan sætte bulldozere ind, eller vi kan bygge en mur omkring det eller andre sjove ideer, man har haft. Det er der ikke noget som helst konstruktiv politik i, hr. Knud Lind.

Derfor må Fremskridtspartiet for min skyld gerne fortsætte den politik; den er der jo færre og færre mennesker der overhovedet lytter til i dette land. Sådan en tågehornsholdning kommer vi jo ikke længere med. De kommer ikke længere med den ude på Christiania, der kommer ikke til at ske noget som helst. Og så må hr. Knud Lind jo til at gøre op med sig selv: Vil Fremskridtspartiet have indflydelse på den proces, der skal ske, og som er det eneste realistiske bud på, hvad der kan ske ude på Christiania, eller vil Fremskridtspartiet ikke have indflydelse på det?

Dér har vi altså fra konservativ side valgt at sige: Vi vil gerne have noget til at ske, vi vil gerne prøve at få forholdene derude bedre, vi vil gerne prøve at have forholdene i et retssamfund bedre, end de er i dag med Christiania, som det ligger. Det er vores valg, og det har vi altså valgt. Fremskridtspartiet bliver ved med deres store, ja, ukonstruktive holdninger. Det må man for min skyld gerne score point på i de for-

[Connie Hedegaard]

samlinger, man kan, men der kommer ikke noget ud af at fortsætte med den holdning, hr. Knud Lind.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Jeg synes egentlig, fru Connie Hedegaard kom lidt nemt om ved det her. Realiteterne i det er, at nu har jeg forstået fru Connie Hedegaard ret med hensyn til, hvad der var De Konservatives holdning, om ikke andet så indtil nu.

Men så er der jo det kedelige ved det – eller måske heldige, men måske i denne situation kedelige for fru Connie Hedegaard – at der er et klart flertal til stede her i Folketinget i dag, hvis regeringen stemmer for det foreliggende forslag. Altså hvis fru Connie Hedegaard og fru Connie Hedegaards partifæller stadig væk her på Tinge holder fast ved den holdning, som de har fortalt de tusinder om ude omkring i forsamlingshusene, den gode, borgerlige holdning om, at nu må det høre op med Christiania, nu må det slutte ude på Christiania, nu skal Christiania nedlægges, så har fru Connie Hedegaard og regeringen det plagiatforslag, der foreligger i dag, som er et plagiat af L 249, som blev fremsat af den tidligere regering. Både Kristeligt Folkeparti og CD står bag ved det, og Fremskridtspartiet står bag ved det, og så er det jo kun spørgsmålet, om fru Connie Hedegaard står ved de ord, fru Connie Hedegaards parti og den tidligere regering har udtalt. Så stemmer vi om det, og så bliver Christiania nedlagt.

Men jeg kan forstå, at fru Connie Hedegaard og regeringen er sprunget fra tidligere tiders givne løfter.

Ebba Strange (SF):

Jeg skal heller ikke ofre ret mange bemærkninger på det lovforslag, vi har til behandling. Det er jo næsten identisk med et regeringsforslag, vi behandlede i fjor. Der er kun et par bemærkninger, jeg skal knytte til det.

For det første synes jeg, det er, jeg ved ikke, om jeg må sige »uhæderligt« fra talerstolen, men jeg synes i hvert fald, det er dårligt folketingsarbejde, at man på side 5 i bemærkningerne, 2. spalte nederst, hvor man henviser til de tidligere forhandlinger, ikke gør opmærksom på, at der den 15. maj 1986 faktisk blev vedtaget en folketingsbeslutning om Christianias fremtid, og at debatten i 1987, som man henviser til,

faktisk mundede ud i en dagsorden vedtaget af et flertal i dette Ting. Det synes jeg er dårligt politisk arbejde.

Og så vil jeg sige, at lovforslaget i øvrigt bærer præg af at være tænkt, ja, jeg ved ikke hvor. Mig mindede det mest af alt om den måde, lederen i Rumænien, Ceausescu, behandler de ungarske landsbybeboere på.

Man tager en hel gruppe mennesker, og så tvangsforflytter man dem et eller andet sted hen, hvor de ikke bryder sig om at være. Det skal forslagsstillerne da ikke tro går godt, sådan at man kan nøjes med, at straffen er bøder. Nå, men det bliver jo heller aldrig vedtaget, så det gør ikke så meget.

Det interessante for SF har naturligvis også været, hvad den nye regering ville sige til forslaget, og det skal jeg kommentere i forhold til det, forsvarsministeren har sagt. Vi er glade for, at regeringen afviser forslaget. Vi er også glade for, at regeringen nu går i gang med at udarbejde en handlingsplan for Christiania. Den efterlyste vi hos firkloverregeringen, men den kommer den nye regering nu med. Det er godt. Vi vil selvfølgelig se på handlingsplanen, og vi får lejlighed dertil, fordi der bliver nedsat et Christianiaudvalg til at følge med i, hvad der sker. Jeg kan høre på forsvarsministeren, at der er opbakning bag styringsgruppens bestræbelser på det sundhedsmæssige, sociale og bygningsmæssige område fra regeringens side. Det er godt. Jeg vil sige til fru Connie Hedegaard, at der er sket meget på disse områder. Hvis fru Connie Hedegaard ikke ved det, kan vi sikkert få det oplyst i udvalget.

Miljøministeren vil lade udarbejde et landsplandirektiv for området med efterfølgende lokalplanforslag. Det er også godt.

Så kommer der nogle efter vores opfattelse mere problematiske ting i forsvarsministerens tale, nemlig at området skal bringes tilbage til sit oprindelige udseende. Vi ved ikke, hvad det betyder, men det kan vi vende tilbage til i udvalget.

Lad mig sige et par ord om værtshusene, for de har været hovedindholdet i den seneste tids offentlige debat. Jeg vil henvise til den betænkning, der fulgte med det beslutningsforslag, der blev vedtaget den 16. maj 1986. Der står, at det er flertallets mening, at en lovliggørelse af værtshusdriften kan ske ved, at der gives en prøvebevilling på f.eks. 2 år, som senere kan

[Ebba Strange]

overgå til en permanent bevilling, og at flertallet er af den opfattelse, at der skal stræbes efter en fællesbevilling til værtshusrådet frem for individuelle bevillinger. Jeg tror, det er vigtigt, at vi hurtigt i udvalget får taget stilling til det, for ellers kan der ske ting på Christiania, som ingen af os ville være glade for.

Jeg vil godt sige, at det, jeg savnede i forsvarsministerens redegørelse, var en omtale af dispensationerne. Det betød en hel del i den dagsorden, der blev vedtaget i 1987, at det var en lovliggørelse med dispensationer, og at vi anerkendte områdets særegne karakter og ikke betragter det som et almindeligt boligområde i Danmark, og at det derfor er nødvendigt med dispensationer. Det håber jeg regeringen er indstillet på, når vi kommer til at drøfte det.

Det sidste, jeg skal sige, er, at jeg håber, at den modtagelse, som forslaget har fået i dag fra regeringens side, også betyder, at regeringen er parat til at indgå i en dialog med Christiania. Når man har besluttet, at Christiania skal bestå, så må man også lytte, se og understøtte de positive ting, som Christiania er i besiddelse af, og som til syvende og sidst er et positivt element i København.

(Kort bemærkning).

Nør Christensen (CD):

Fru Ebba Strange frister mig naturligvis til at tage ordet, fordi den forsvarstale, som fru Ebba Strange netop har holdt for den berømte eller berygtede fristad, siger lidt om den retsopfattelse, man har i SF, nemlig at hvis noget foregår inden for murene – vi kender teaterstykket »Indenfor Murene« – på Christiania, er det tilladt. Du godeste, man kan blot slå sig ned og gøre præcis, som det passer én, og tilstå det i fuld offentlighed på tv og i radio, og samfundet er ikke parat til at skride ind og har ikke været det i 17 år.

Fru Ebba Strange, hvis de forhold, der eksisterer inden for Christianias mure, havde eksisteret 2, 10 eller 25 m uden for Christianias mure, kan jeg afgive forsikring ikke alene til fru Ebba Strange, men til alle mulige andre om, at så var man skredet ind med hård hånd. Vi har mange eksempler på, at ved den mindste fejlbygning af f.eks. en carport er man der omgående. Det er i orden, at love og regler skal overholdes, og at man skal have respekt for dem. Men jeg kan ikke få ind i mit hoved – det er mu-

ligt, min forstand er utilstrækkelig, og at fru Ebba Strange vil sige det, og så kan andre give hende ret eller lade være – at det skal være tilladt i et enkelt område i Danmark at gøre, som det passer én, mens der andre steder skrives hårdt og brutalt ind. Vi har jo også oplevet, at SF i andre sager nu ønsker at skærpe straffen, for det skal kunne mærkes, at man ikke overholder reglerne, eksempelvis på miljøområdet. Det er en sørgelig retsopfattelse, man har, ikke alene i SF. Det er også en sørgelig tendens, som tidligere ordførere har vist. Det skal jeg vente med at omtale til senere.

(Kort bemærkning).

Ebba Strange (SF):

Det er selvfølgelig umuligt for mig at klargøre forskellen mellem hr. Nør Christensens og min retsopfattelse i korte bemærkninger fra Folketingets talerstol, så det vil jeg afstå fra. Jeg tror, at Socialistisk Folkeparti har gjort mere for at skabe positive forhold i Christiania, end hr. Nør Christensen har gjort i den tid, vi har arbejdet i Folketinget. Det, hr. Nør Christensen er ude på, er ødelæggelse og nedbrydning, mens vi synes, at der kan være noget interessant og inspirerende i eksperimentet. Men det kan vi ikke klare i korte bemærkninger, hr. Nør Christensen. Den diskussion skal vi tage et andet sted.

(Kort bemærkning).

Nør Christensen (CD):

Vil fru Ebba Strange være elskværdig at forklare mig, hvorfor noget kan være lovligt, når det foregår inden for murene på Christiania, mens det ikke er lovligt, når det foregår uden for murene? Det må fru Ebba Strange dog kunne bruge bare 2 minutter på at forklare mig.

Inge Dahl-Sørensen (V):

I fru Hanne Severinsens fravær skal jeg fremføre følgende:

Venstre har igennem 15-16 år i utallige Christianiadebatter i Folketinget og i den offentlige debat i øvrigt krævet, at ulovlighederne på Christiania bringes til ophør. Nu er tålmodigheden opbrugt. Det kan ikke gennemføres med ét slag, men nu må vi i gang med afviklingen. Det er ikke blot det alternative sikkerhedspolitiske flertal, der er væk efter KVR-regeringens

[Inge Dahl-Sørensen]

dannelse, også Christianiaflertallet er smuldret væk. Det må få konsekvenser i de kommende år.

Forsvarsministeren nævner i sin tale et 4-punkts-program, som vi kan tilslutte os.

For det første skal alle værtshuse, som ikke kan opnå lovlig bevilling, lukkes.

For det andet skal der sættes stop for ulovligt byggeri. Det eksisterende må registreres med henblik på senere nedrivning.

For det tredje skal de lovlige bygninger reoveres og midlerne tages fra de indefrosne bevillinger. Herfra kan også skaffes midler til sociale foranstaltninger.

For det fjerde skal der udarbejdes en lokalplan for området, der bringer ulovlige tilstande til ophør og åbner de rekreative arealer for den almindelige befolkning.

Københavns Kommune har smølet med dette sidste problem i mange år. Derfor tages planbeføjelserne fra kommunen og overføres til miljøministeren ved et landsplandirektiv. Så er vi sikre på, at der sker noget, selv om det naturligvis vil tage nogen tid, inden lokalplanen er klar.

Foruden de egentlige kriminalitetsproblemer på Christiania er der også store sociale og sundhedsmæssige problemer. Nogle af dem må klares nu, men lovliggørelsen vil formentlig også nødvendiggøre, at familier med børn genhuses andetsteds.

Alt dette kan ikke ske med ét slag, men nu må vi i gang, og forsvarsministeren har vist vilje hertil.

(Kort bemærkning).

Kirsten Lee (RV):

Jeg synes, det er værd at præcisere over for fru Inge Dahl-Sørensen, der siger, at det er nødvendigt at genhuse familier med børn på grund af sociale og sundhedsmæssige problemer, at såfremt vi, der har prøvet at undersøge forholdene nøje ved at tale med sundhedsmyndighederne, havde nogen mistanke om, at børn led nød, eller at sundhedsplejen ikke havde adgang til Christiania, så ville vi skride ind øjeblikkeligt. Og det er ikke tilfældet.

Knud Lind (FP):

Efter at have læst CD's og Kristelig Folkepartis lovforslag om afvikling af Christiania mener jeg, at både regeringen og Fremskridts-

partiet bør anskaffe sig nogle solide hængelåse på deres papirkurve, så det undgås, at CD og Kristeligt Folkeparti på et senere tidspunkt kommer og i mangel af bedre fisker gamle lovforslag op.

I lov om afvikling af Christiania er der efter vores mening for meget Kristeligt Folkeparti og for lidt realitetssans. Vi kan næsten være enige i overskriften, dog burde den måske rettelig hedde: Lov om salg af Christiania. Regeringen mangler jo penge i denne tid, og så var der måske en mulighed her, for jeg ved, at De Konservative er meget forsvarspolitisk bevidst, og her havde de en mulighed.

Lovforslaget fremstår som et renlivet plagiat af lovforslag nr. L 249 fra 1987-88. Fremskridtspartiet er imidlertid enig med forslagsstillerne i, at Christiania bør afvikles. Når vi kan konstatere, at lovforslag nr. L 61 er fisket op af hr. Collets papirkurv og genfremsat i samme form, helt uden ændringer af væsentlig karakter, kan jeg ikke se andet, end at der er et klart flertal, som støtter, at Christiania skal afvikles, medmindre KVR-regeringen har skiftet holdning inden for de sidste 9 måneder – så kort tid siden er det, kun 9 måneder – og alligevel har man måske skiftet holdning.

Det kan selvfølgelig ikke udelukkes, at der er forskel, men når man ser de to lovforslag lagt ved siden af hinanden, skal der lup til, hvis man skal se nogen forskel på det, som regeringen tidligere fremsatte, og det, som CD og Kristeligt Folkeparti nu har fremsat.

Hvis regeringen ikke kan stemme for lovforslag nr. L 61, kan der kun være tale om almindeligt borgerligt vælgerbedrag af værste karat. Op til det sidste valg har vælgerne fået tudet ørerne fulde af de konservative ønsker om, at Christiania skulle nedlægges. Der kan derfor kun være tale om smånuaner i holdningen til Christianias afvikling. Alt andet vil være almindeligt vælgerbedrag af værste skuffe.

Den 10. februar 1977 afsagde Østre Landsret dom, hvorefter beboerne på Christiania blev tilpligtet uden varsel at rømme samtlige arealer og bygninger inden for fristadens område. Denne dom blev den 2. februar 1978 stadfæstet af Højesteret.

Det er beklageligt, at Christiania ikke er blevet nedlagt endnu 10 år efter højesteretsdommen. Den lovgivende magt har sandelig blandet sig i den dømmende magts afgørelser. Siden

[Knud Lind]

da har der været 9 debatter om Christiania, hvor diverse folketingsmedlemmer har udtalt sig her fra talerstolen, men også uden for om, at vi nu skulle have Christiania nedlagt.

Jeg forstår godt, hvis man ude på Christiania er i vildrede med, hvad man vil med Christiania, og jeg forstår i særdeleshed, hvis de beboere, der bor rundt om Christiania, er i vildrede med, hvad Folketinget ønsker. Tænk engang fra 1971 og til nu!

Hvad er det så, man denne gang er kommet frem til i sin visdom? Jo, nu har man nedsat endnu et udvalg, som skal arbejde med Christianias problemer. Flere udvalg har været nedsat tidligere. Der har været forskønnelsesudvalg, og der har været lagt planer. Der har været sociale eksperimenter, som er endt som de rene kriminelle eksperimenter.

Derfor kan vi fra Fremskridtspartiets side kun sige, at vi kan støtte dette lovforslag, men der er nogle småting i det, som vi ikke er helt inde i og ikke helt enige i. Bl.a. er der det spørgsmål, man må se på, om det er realistisk, at man over en 3½-årig periode kan rydde et sådant område, uden at det i løbet af perioden bliver befolket på ny.

(Kort bemærkning).

Kirsten Lee (RV):

Det er naturligvis at leve i en illusionsverden, hvis man tror, man kan bringe Fremskridtspartiet ind i en saglig politisk debat om dette område. Men jeg synes, det er værd at præcisere, at det gamle lovforslag, nr. L 249, ikke er identisk med det forslag, som CD og Kristeligt Folkeparti har fremsat. Det kunne hr. Knud Lind have forvissat sig om ved at læse begge forslag grundigt igennem.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Jeg kan ikke sidde stille, når hr. Nør Christensen begynder at tale om sin retsopfattelse, og det er derfor, jeg står her. Jeg tror, hr. Nør Christensen med dette meget subjektive udtryk retsopfattelse har et selektivt forhold til sin omverden. Det er nemt at påpege ulovlighederne i Christiania, og det er der også andre der har gjort og ønsket at man fik disse ulovligheder bragt til ophør. Men jeg har ikke hørt hr. Nør Christensen råbe op, når Hanstholm Kommu-

nalbestyrelse lodret ulovligt nægter at udbetale bistandshjælp til beboerne i Frøstruplejren. Jeg har ikke hørt hr. Nør Christensen fare op i den situation. Jeg har heller ikke hørt hr. Nør Christensen tale om ulovligheder, når Landbrugsrådet udbetaler penge til tyske landmænd trods den ene påtale efter den anden, og nu er der en ny på vej fra Rigsrevisionen til statsrevisorerne. Hvornår skriver hr. Nør Christensen om det? Jeg ville have stor respekt for hr. Nør Christensens retsopfattelse, hvis den var konsekvent, men den er jo selektiv, således at når hr. Nør Christensens retsopfattelse er krænket, er det altid i en situation, hvor de svageste har tiltaget sig en ret.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Jeg synes, den radikale ordfører kom nemt over at kommentere lovforslagene nr. L 61 og L 249. Jeg tror, jeg vil vende spørgsmålet. Det kan være, forsvarsministeren kan svare på det. Jeg er ikke sikker på, at den radikale ordfører er i stand til det. Jeg har siddet og gransket disse to lovforslag nøje, og man får det indtryk, at nr. L 61 er en fotokopi af nr. L 249. Jeg havde haft større respekt for den radikale ordfører, hvis den radikale ordfører havde sagt, at hverken lovforslag nr. L 249 eller lovforslag nr. L 61 er tilstrækkeligt, hvis man ønsker Christiania afviklet, fordi det i den 3½-års-periode, som det skal strække sig over, vil blive vanskeligt med de forhold, der eksisterer på Christiania. Det er det, vi gerne vil have ændret. Vi så gerne, at rydningen af Christiania skete hurtigt og effektivt. Det er vores forslag til at få dette Sodoma fjernet.

(Kort bemærkning).

Nør Christensen (CD):

Jeg har naturligvis hverken lod eller del i eler ansvar for, at hr. Leif Hermann har sovet i timen, men det har han altså. Jeg har ved adskillige lejligheder – og det kan findes i den afskrift, der tages af de forhandlinger, der finder sted i Folketinget – udtalt fra Folketingets talerstol, at jeg ønsker vedtagne love og regler overholdt. Det kan hr. Leif Hermann umuligt være i tvivl om, men det er et gammelkendt politisk trick, at hvis man skyder de andre noget i skoene, går det hele nok godt.

[Nør Christensen]

For så vidt angår Hanstholm Kommune, som nævnes som eksempel, kan jeg godt udtrykke en vis sympati for, at man handler, som man gør, men det er i strid med gældende lovgivning, og når det er det, må man ikke gøre sådan. Men jeg må også sige, at man i Frøstruplejren har drillet i årevis, såvel som man har drillet i Christiania. Man har været fløjtende ligeglad med gældende love og regler, men Hanstholm Kommune skal selvfølgelig som alle andre overholde reglerne. Det, man kan gøre i Hanstholm og i Viborg Amt, er, at man kan sige, at inden for en bestemt frist skal folk være ude af Frøstruplejren, og efter denne frist lukkes de offentlige kasser. Det samme over for Christiania. Det ville være en god og mere hensigtsmæssig måde at gøre det på, og så havde man ryggen fri.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Der er sket et skred i hr. Nør Christensens retsopfattelse, nemlig sådan, at der er visse ulovligheder, hr. Nør Christensen har mere sympati for end andre. Samtidig henviste hr. Nør Christensen til en generel udtalelse om, at gældende regler og love skal overholdes. Ja, det manglede sandelig da bare. Jeg gad nok vide, hvornår hr. Nør Christensen ville gå op på denne talerstol og sige det modsatte. Det er en fuldstændig tom demonstration at gøre en sådan bemærkning, men tak for tilkendegivelsen af, at Hanstholm Kommunalbestyrelse handler ulovligt – det er det, der hedder magtfordrejning – ved at nægte at udbetale bistandshjælp til beboerne i Frøstruplejren. Tak for tilkendegivelsen. Jeg går ud fra, at hr. Nør Christensen vil lade offentligheden i Viborg Amt tilflyde den opfattelse, hr. Nør Christensen netop har givet udtryk for her.

Jeg sagde, der er sket et skred i hr. Nør Christensens retsopfattelse, fordi der er visse ulovligheder, hr. Nør Christensen har større sympati for end andre, og jeg vil så godt spørge, om man må begå ulovligheder, når man bliver drillet til det. Hvad er det, hr. Nør Christensen, der gør, at man som offentlig myndighed – og nu taler vi om offentlige myndigheders ulovligheder, hr. Nør Christensen – kan tillade sig at begå de ulovligheder, man er blevet drillet til, og hvordan kan man have sympati for det?

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Hr. Nør Christensen for en kort bemærkning, og så går vi tilbage til ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Nør Christensen (CD):

Jeg gjorde før et behjertet forsøg på at få fru Ebba Strange til at forklare mig lidt. Det lykkedes ikke. Så kan jeg bede hr. Leif Hermann om at forklare mig, hvorfor ting skal have lov til at være legale i Fristaden Christiania og i Frøstruplejren, men 10 m eller måske bare 2 m eller ½ m uden for muren er det revnende ligegyldigt, om man overholder lovene. Hr. Leif Hermann udtrykker den dybeste sympati og forståelse for, at man i årevis kører derudad og laver eksperiment på eksperiment, selv om alle og enhver, der er i stand til at lægge 2 og 2 sammen og nå til resultatet 4, erkender, at disse eksperimenter for længst har spillet fallit.

Det er en mærkværdig holdning, hr. Leif Hermann og fru Ebba Strange repræsenterer, men sidstnævnte har dog trods alt været så ærlig at erkende, at hun var ude af stand til at svare på det.

Kirsten Lee (RV):

Under en debat i november 1987 i Folketinget om Christiania udspandt der sig en ordveksling mellem hr. Arne Melchior og hr. Dohrmann. Den gik ud på, at når Fremskridtspartiet rejste en forespørgselsdebat, ville den blot cementere forholdene i Christiania. Nu har hr. Arne Melchiors parti sammen med Kristeligt Folkeparti fremsat et forslag til afvikling af Christiania, og vi kan nu benytte lejligheden til at sige, at der faktisk er et flertal i Folketinget, der ønsker at cementere det beslutningsforslag, der går ud på, at ulovlighederne i Christiania bringes til ophør. Det blev besluttet i 1986.

Til hr. Knud Lind vil jeg sige, at de, der i dette Folketing deltog i det flertal, er realpolitikere. Det er de også i dag, der udgør flertallet, og jeg medregner ikke Fremskridtspartiet, Kristeligt Folkeparti og CD i det flertal.

I Det Radikale Venstre mener vi, at ulovlighederne bedst bringes til ophør ved, at vi bygger på den særlige styringsgruppes indsats, og vi støtter naturligvis regeringens beslutning om at gennemføre den 4-punkts-handlingsplan, som forsvarsministeren har skitseret for os, og

[Kirsten Lee]

som er i overensstemmelse med det, som lå i folketingsbeslutningen fra maj 1986. Nu er det op til christianitterne at bevise, at de har kræfter og vilje til at arbejde konstruktivt. Der skal ikke herske tvivl om, at i Det Radikale Venstre accepterer vi ikke ulovlig værtshusdrift med udskænkning af alkohol også til mindreårige. Det gælder i som uden for Christiania. Der bør Christiania udvise større selvjustits. Uden for Christiania kunne politiet måske være mere aktivt. Vi accepterer heller ikke hash i eller uden for Christiania.

Det Radikale Venstre kan heller ikke acceptere bebyggelsen af de fredede områder. Vi støtter flertallets opfattelse af, at den fredede vold bør gøres til et rekreativt område for alle Københavns indbyggere, og vi ser frem til, at landsplandirektivet bliver færdigt. Det er det, miljøministeren er i færd med at udarbejde. Vi erkender, at der er store problemer på Christiania. Der er sat penge af til at forsøge at løse nogle af disse problemer, og vi ønsker, at det må lykkes for styringsgruppen i samarbejde med myndigheder og med christianitter.

Vi afviser forslaget.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Det er fantastisk at høre den radikale ordfører tale om realpolitikere. Jeg kan forstå, at firkløverregeringen, som fremsatte lovforslag nr. L 249, ikke bestod af realpolitikere. Det må have været en svipser, for ellers havde den ikke fremsat det. Det var kun, fordi der kom et folketingsvalg, at det ikke blev behandlet i folketingsalen.

Nu har forsvarsministeren siddet mageligt tilbagelænet som realpolitiker, og for at han kan få noget at fundere over, vil jeg citere, hvad Venstres gruppeformand, hr. Ivar Hansen, sagde til B.T. den 20. oktober 1987. Det er ikke så lang tid siden:

»Stop ulovlighederne og kriminaliteten i Christiania. Det skal være nu. Jeg er træt af, at alle snakker sig uden om ansvaret. Det har man gjort i 13-14 år, mens lovløsheden bare har bredt sig ud til resten af København.«

Og så får man det her bagefter! Jeg kan kun konstatere én ting, nemlig at den grønne mistelten må have sneget sig ind i KVR-regeringen. Det er den, der er skyld i, at De Konservative ikke længere kan være ordholdende, og at Ven-

stre ikke længere kan følge sin gruppeformand, hr. Ivar Hansen. Det må være disse ting, der gør sig gældende, og derfor er det jo fantastisk at høre – det er næsten politisk masochisme – hvordan den radikale ordfører pisker løs heroppe fra talerstolen om realpolitikere, samtidig med at den radikale ordfører udmærket er klar over, at en stor del af dem, som den radikale ordfører nu tilfældigvis sidder i regering med, har haft en anden holdning, som de nu har skiftet.

(Kort bemærkning).

Ebba Strange (SF):

Den 1. november 1988 behandlede Folketinget et lovforslag fremsat af hr. Nør Christensen, nr. L 45. Under behandlingen af dette forslag sagde hr. Nør Christensen, jeg citerer fra spalte 1126:

Jeg tror ikke, det er ond vilje, når mange kommer til at overtræde dem« – det er hastighedsgrænserne, det handler om – »jeg tror simpelt hen, det er, fordi det ikke er noget, der passer ind i de pågældendes opfattelse af rimelig kørsel. Man spekulerer simpelt hen ikke over, at dette er en lovovertrædelse.«

Og det er sagt om alle Danmarks borgere af et medlem af dette Folketing. Og så snakker hr. Nør Christensen om, hvem der har en forsvarlig retsopfattelse i dette Ting!

Jeg har været medforslagsstiller. Jeg har aktivt arbejdet på den folketingsbeslutning, som ligger til grund for det, vi også diskuterer i dag, hvor jeg har sagt, at det, Folketinget skal arbejde efter, er lovliggørelse af bygningerne i Christiania, lovliggørelse af værtshusforholdene i Christiania. Det er de to steder, hvor vi bruger ordet lovliggørelse.

Det er fuldstændig utidigt, hvad hr. Nør Christensen påstår om min og SF's retsopfattelse.

Det, der er kernen i vor Christianiaopfattelse, er, at Folketinget har besluttet gennem de 17 år, fru Connie Hedegaard henviste til, at Christiania skal have lov at bestå. Folketinget har besluttet, at der inden for rammerne af Christiania må foretages eksperimenter og skal gives dispensationer. Det er det, vi arbejder ud fra. Og på baggrund af det skal tingene lovliggøres.

Nør Christensen (CD):

Der er nok ingen tvivl om, at Det Radikale

[Nær Christensen]

Venstre har fået stor indflydelse i regeringen. Det kunne man allerede se ved regeringsdannelsen. Det Radikale Venstre var skrap og dygtig til at sælge sig selv, men er også både skrap og dygtig til at få indflydelse i regeringen. Det vil jeg gerne gratulere Det Radikale Venstre med. Det er virkelig godt købmandsskab, der her er udvist.

Det, det handler om, er, at man bare skal være standhaftig og stædig og blive ved længe nok. Det er i og for sig også et svar til fru Ebba Strange. Når bare man er parat til stædighed og standhaftighed og til at blive ved og blive ved, får man flere og flere overbevist om, at man bare kan gøre, som man vil.

Jeg agter at tage et af de første fly, jeg kan nå, hjem til mit pragtfulde parcelhus. Jeg sætter et stort skilt op ude ved fordøren. Alle ved, at jeg hedder Frode til fornavn, og så skal mit hus fremover hedde: »Fristaden Frodinia«.

Ude på min græsplane placerer jeg en ged og et par hønsehuse, som jeg selvfølgelig opfører ganske ulovligt. Og nede i kælderens skal placeres kaniner og andet, som naturligvis afgiver en passende duft, for at jeg rigtig kan få færten af, hvad det her egentlig er for noget. Og til at forsvare mig hidkalder jeg naboer og venner og fætre og kusiner.

Sådan skal man bare bære sig ad. Så går tiden, og folk bliver bløde i knæene og sukkesøde og imødekommende og alt det dér.

Det er utroligt, at det skulle komme dertil, Jeg beklager det dybt og ærgrer mig godt og grundigt over det. Men sådan er det. Fristaden Frodinia er hermed oprettet. Jeg håber naturligvis, at de, der forsvare Christiania, også i de kommende 16-17 år, under de folketingsdebatter, der vil blive om denne fristad, Frodinia, vil forsvare mig og sige, at jeg da har lov til at lave sociale eksperimenter og gøre, som det passer mig. Det passer ind i mit kram; og når tv kommer og interviewer mig, siger jeg:

Hvad rager moms mig! Jeg har indrettet en restauration i to ledige værelser, og dér kan folk komme og hygge sig, og de kan tage en pibe hash, hvis de har behov for det. Jeg har bare indrettet mig på egne vilkår. Jeg er revnende ligeglad med det øvrige samfund. Moms og skatter interesserer mig ikke længere. Den tid er for længst forbi. Hvad i alverden skal vi med det? Der er da ingen grund til at udtrykke respekt for den slags ting.

Det er sørgeligt. Jeg skal ikke gå ind på indlæggene fra de enkelte ordførere for regeringspartierne. Jeg var lidt bekymret over et par stykker af dem, men for gammelt venskabs skyld skal jeg lade nåde gå for ret og lade være med at debattere voldsomt med dem.

Dette forslag fra Kristeligt Folkepartis side og fra Centrum-Demokraternes side er bestemt ikke et drilleforslag. Vi mener det rent faktisk dybt alvorligt, og vi ønsker naturligvis, at det skal være afviklet inden for den periode og inden for den frist, vi har skrevet.

Det er et lukningsforslag, men det er i første række et afviklingsforslag. Det vil sige, at vi ønsker en afvikling over en periode, så det kan ske under ordnede forhold og i en passende rækkefølge. Vi kommer ikke i næste uge eller om tre uger med politi og kampvogne og alt det dér. Men vi gør opmærksom på, at nu ønsker vi en afvikling. Og respekterer man ikke denne afvikling, så er der kun én vej tilbage, nøjagtig som jeg sagde før til hr. Leif Hermann. Til dem, der ikke respekterer det, må man værsgo sige: I accepterer ikke de ting, der er vedtaget. De offentlige kasser må lukkes for jer, så længe I opholder jer i det område. Og så kan man til sin tid se, hvor mange der har lyst til at være der.

Jeg tror, at den eneste rigtige og farbare vej ud af det er, at man tager fat i det på en alvorlig og seriøs måde og ikke bare, som man gør, lader fem og syv være lige og oven i købet taler om, at nu vil vi tvangsfjerne nogle mennesker fra et område, som om disse mennesker havde nogen som helst lovlig ret til at være der. Man er da nødt til at skride ind.

Vi kender det fra BZ-debatten og mange andre debatter, der har været her, hvor man fører skønsomhed og mange andre vidunderlige ord ind i debatten med det evig eneste formål at skabe så meget forvirring som overhovedet muligt. Der er ingen tvivl hos forslagsstillerne. Vi mener det dybt alvorligt. Vi vil have Christiania afviklet og lukket og have det lovliggjort.

Og så kan jeg sige til forsvarsministeren, at jeg forstår, at man vil begynde med restaurationsområdet, og det er da vældig godt. Medmindre det bliver meget, meget tidligt i det kommende år – dermed mener jeg januar måned – kan jeg allerede nu anmelde, at jeg ikke agter at stoppe den her debat. Medmindre man sætter trumf bagved, skal vi gerne komme med indtil flere forespørgsler om Christiania for at

[Nør Christensen]

minde regeringen om, at man har sagt, at nu skal der altså handles, og nu skal der ske noget.

Mogens Elvensø (FP):

Da man opdagede den første spæde bosætningsbesættelse ude på Bådsmannsstrædes Kaserne, reagerede myndighederne slet ikke, og derfor tog bosætningen til. Efterhånden opdagede man, at det var kriminelle tiltag, der var i området, narkotikahandel osv. I april 1975 blev der vedtaget et forslag til folketingsbeslutning om at begynde en afvikling, således at den kunne være afsluttet den 1. april 1976.

At vi i dag, i 1988, står med et Christiania, som er miljømæssigt, dvs. menneskeligt, kriminelt, og beboelsesmæssigt ringere end tidligere, skyldes det først og fremmest beboernes eget adfærdsmønster. Det udviklede sig til et Overchristiania og et Underchristiania med hårde kriminelle dominanser, og heroverfor var der godtroende, velmenende og måske idealistiske, men umodne unge mennesker.

Det sociale eksperiment endte, og så kommer jeg til konklusionen, som man kan se: De gode græd og de onde lo.

Derefter forsøgte myndighederne, først og fremmest Københavns Kommune, at få beboerne sat ud, men senere blev stemningen i Borgerrepræsentationen ændret. Også her reagerede de ansvarlige med tiltag, der resulterede i min anden konklusion: De gode græd og de onde lo.

Og så kommer vi til Folketinget. Her blev der regelmæssigt forsøgt enten en rømning eller en lovliggørelse. Forsøg med aftaler resulterede i, at beboerne skulle betale for vand og elektricitet og betale moms, og at de skulle finde ansvarlige bevillingshavere, men der var ikke noget af det, der blev overholdt. De kunne ikke finde ansvarlige bevillingshavere til de krovirksomheder og de øvrige virksomheder, der opstod derude.

Der har ikke i Folketinget kunnet findes flertal for en rømning, og efter forsøgene med lovliggørelse er alt endt i det værre. Man nåede nøjagtig det samme resultat, som er nået i Borgerrepræsentationen, og som er nået mellem beboerne indbyrdes, den samme konklusion: De gode græd og de onde lo.

I øjeblikket foregår der ny bebyggelse, men alligevel hører vi i dag, at den særlige styringsgruppe for Christiania vil få regeringens velsignelse til at lovliggøre området derude.

Derfor må det fremsatte lovforslag, nr. L 61, hilses velkommen. Men med en frist til 1993 tror jeg ikke på at det fører til noget godt. Ulovlighederne vil efter regeringens oplæg og efter forslagsstillernes oplæg fortsætte.

Vi må lære af historien, hvad der sker i fremtiden, og hvad kan man slutte? Jo, man kan slutte: Selvtægt i dette land betaler sig og får myndighedernes velsignelse. Slutresultatet af historiens lære er, at de gode vil fortsætte med at græde, og at de onde vil fortsætte med at le.

Glønborg (KRF):

Jeg er overbevist om, at der lige fra Christianias start altid har været mennesker, som har arbejdet i og omkring Christiania ud fra en idealistisk tro på, at her var noget, der kunne gøres på en god og medmenneskelig måde. Men vi har fra Kristeligt Folkepartis side altid været betænkelige ved den måde, man satte det hele i gang på. Vi tror ikke rigtig på, at man når til noget godt for medmennesket ved at starte på grundlag af nogle ulovligheder.

Jeg vil gerne sige, at når vi har taget initiativ til, at vi fik det forslag på bordet, vi behandler her i dag, er det ikke på nogen måde fra vores side tænkt som drilleri af nogen art. Det drejer sig heller ikke fra Kristeligt Folkepartis side først og fremmest om nogle huse, om nogle materielle værdier. Det drejer sig egentlig heller ikke om et system, som vi skal bevare intakt og plejfrit.

Det drejer sig om nogle mennesker, som i dag holder til på Christiania, og som efter vores bedste overbevisning er i en uheldig situation, og som vi fra det omgivende samfunds side ikke kan være bekendt at lade i stikken ved at lade dem holde til i et område, i et foretagende, der behandler dem så dårligt, som det gør.

Formålet med at lægge forslaget på bordet er simpelt hen at få partiernes holdning frem, sådan som den politiske konstellation nu er med hensyn til fordelingen i regering og opposition. Det er en kendsgerning, at der er visse samarbejdsrelationer, skal vi sige tilnærmelse af synspunkter partierne imellem, som kan være lidt anderledes, når regeringskonstellationen er en anden. Derfor synes vi, det var rimeligt, at vi nu fik partiernes synspunkter frem, for at vi kan se, hvilke veje der nu er farbare for en løsning af de uheldigt stillede menneskers problemer, de, der holder til på Christiania.

[Glønborg]

Det har været svært at sidde og lade være med at tage nogle korte bemærkninger. Jeg har haft lyst til mange gange under debatten her at blande mig, men jeg har været håndfast og sagt: Nu tier du stille, indtil det bliver din tur.

Kristeligt Folkeparti har tilkendegivet, at vi ved, at der på Christiania også sker noget positivt. Ideen om solidaritet er imidlertid som hovedprincip smuldrer derude. Jeg husker, at det slog mig den allerførste gang, jeg besøgte Christiania, at her syntes jeg egentlig der var den samme sociale standsforskel, som man finder i samfundet udenfor. Allerede for mange, mange år siden kunne vi se flotte, store boliger og de elendigste rønner. Men o.k., tænkte jeg, der må jo nok vise sig nogle resultater af den højt besungne solidaritet, som skulle være derude.

Men da jeg for ganske nylig endnu en gang var på Christiania, måtte jeg bare konstatere, at det ikke er blevet spor bedre, tværtimod, det er blevet i uhyggelig grad værre. Der er en kæmpe forskel på levevilkårene i dagligdagen for dem, der er dårligt stillede derude, og så »The Upper Ten« derude.

Der er ét problem, man, så vidt jeg ved, har fået løst: Man har fået de hårde stoffer væk. Men hashen er stadig et stort, stort, stort problem. Og vi må bare konstatere, at det evner man på Christiania ikke at klare alene.

Der er megen kriminalitet. Jeg skal ikke gøre op, hvor der er mest vold, indenfor eller udenfor, det synes jeg ikke jeg kan registrere. Så skulle jeg komme der noget tiere.

Men med hensyn til almindeligt svineri kan man såmænd finde nogenlunde lige så meget ved at gå sig en tur på en gade på Nørrebro, hvor jeg bor, som man finder de fleste steder i Christiania. Men jeg er modstander af svineri på Nørrebro og i Christiania og alle andre steder. Jeg synes godt, vi kunne hjælpes ad med at få klaret noget af det.

Men der er én ting, der generer mig. Det er, at der bor folk på Christiania, som har gode indtægter, som har arbejde udenfor, og som foregiver at gøre et stykke arbejde for deres dårligt stillede medmennesker på Christiania, men hvor solidariteten ikke rækker så langt, at de vil være med til at betale for forbruget for de andre, som er dårligt stillede. Det undrer mig også, at det er samme takst for alle derude, uanset om de bor i et af de store, gode huse, eller de

bor i en af rønnerne. Jeg synes nok, man savner lidt solidaritet fra de stærke, de bedst stillede derude.

Når det er sagt, vil jeg stadig væk minde om, at jeg siger: Der findes efter min bedste overbevisning også mennesker på Christiania, som virkelig øver en medmenneskelig indsats for de dårligt stillede derude. Det er derfor, vi har skrevet i vores forslag, at der er nogle aktiviteter, vi godt vil være med til at videreføre på en eller anden måde.

Jeg vil sige personligt, at jeg har sympati for en lidt primitiv livsform. Jeg har såmænd egentlig lidt sympati for meget af det, der foregår oppe i Thylejren. Men der er en kæmpestor forskel. De mennesker købte selv deres område og gik i gang.

Nogle af de ideer, der ligger bag Christiania, kunne jeg godt lide at vi på en eller anden måde fik videreført. Også at vi måske gav nogle lempelser fra, skal vi sige de almindelige, normale indretningsprincipper for huse og den slags, altså boliger. Jeg kunne godt tænke mig, at vi lempede det lidt. Men så skal det være noget, vi bliver enige om. Det skal ikke være noget, man bare tiltager sig som en privat ret. Jeg er absolut modstander af, at man gør det i en stor dyng på Christiania. Jeg vil meget hellere have nogle små afdelinger rundt omkring, hvor vi tillader lidt primitivitet.

Så vil jeg gerne sige tak til forsvarsministeren for det, der er svaret på, det, der er lagt på bordet. Jeg tror, det kan danne grundlag for et fornuftigt arbejde i Christiania.

Jeg håber, at når hr. Qvist Jørgensen har fået lov til at aflevere sine sensationsoverskrifter i form af udtalelserne her i dag og dem, vi tidligere har set om det her – om overflødig skrivebordsarbejde og den slags – så er også hr. Qvist Jørgensen er klar til at gå ind i et seriøst arbejde i udvalget, hvor vi kan prøve på at finde hinanden.

Og så vil jeg bede om, at hr. Qvist Jørgensen og andre, som har stor kærlighed til Christianiaideen, vil medvirke til hos Christianiabeboerne at fremkalde forståelse for, skal vi sige de principper, vi lever efter uden for murene. Jeg tror egentlig, at viljen til forståelse overmuren ikke er meget større hos Christianiabeboerne end hos almindelige beboere udenfor. Lad os prøve at hjælpe hinanden med denne forbrødring.

[Glønborg]

Og så lige med hensyn til den overskrift vi har givet lovforslaget. Det hedder »afvikling«, og det står jeg faktisk ved. Jeg mener, at Christiania, sådan som det har fungeret indtil nu, er vi nødt til at afskaffe. Det kan ikke være rigtigt, at vi stadig væk svigter de svageste, de dårligst stillede, og lader dem være ofre for et slagsmål om nogle principper, vi har udenfor.

Lad os nu i udvalget finde sammen om et stykke arbejde for at gøre det bedre for de dårligst stillede på Christiania. Det kræver en afvikling af systemet, sådan som det er nu, men med mulighed for videreførelse af de positive elementer, som findes.

Arne Melchior (CD):

Fru Kirsten Lee var så venlig at citere mig fra debatten 19. november 1987. Det står jeg ved, selvfølgelig, men det havde været meget rimeligt også at citere, hvad jeg sagde videre i sp. 2304:

»Når dette er sagt« – nemlig det, fru Kirsten Lee lige citerede – »skal jeg på CD's og egne vegne ikke tøve med at erklære, at vi betragter Christianias eksistens og meget af, hvad der sker derude, som en skamlet for og en hån imod samfundet. Jeg synes, at den konservative ordførers række eksempler på, hvordan situationen føles og opfattes af andre mennesker i vort almindelige samfund, er relevant. Den gav udtryk for følelser, mange mennesker må nære«.

Det var altså fru Connie Hedegaard for et år siden. Når man så kigger på, hvad fru Connie Hedegaard mere sagde, ser man, at hun sagde – og jeg citerer fra sp. 2275:

»Jamen ansvarlige politikere kan da ikke nøjes med at trække på skuldrene. I sin grundvold er Christiania i fundamental strid med dansk retsbevisethed«.

Og i samme spalte siger fru Connie Hedegaard:

»Ærlig talt tillader jeg mig at tro, at regeringspartierne« – det var altså de daværende – »i denne sag har opbakning langt ind i det socialdemokratiske vælgerkorps, hvor retssikkerhed ikke er noget, man blot trækker på skulderen ad«.

Det svarer til noget, jeg også var inde på – nu skal jeg slutte, hr. formand – idet jeg senere i mit indlæg sagde, sp. 2306:

»Jeg nærer det håb, at der i Socialdemokratiet, også ind i SF og Det Radikale Venstre, vil være opinioner, partiforeninger, medlemmer, grupper, som vil lade deres ledelser og repræsentanter herinde vide, at de ønsker det anderledes«.

Det, at urimelighederne, lovovertrædelserne varer længere, gør det jo ikke mildere. Jeg tror ikke, begrebet hævrd kan benyttes på den måde, at jo længere man bliver ved med ulovligheder, desto mere overfladisk kan resten af samfundet tage det. Jo længere der går, desto værre er en laden stå til.

(Kort bemærkning).

Kirsten Lee (RV):

Jeg vil godt lige for en ordens skyld sige, at jeg citerede ikke hr. Arne Melchior. Jeg refererede blot indholdet af, hvad der var blevet sagt. Såfremt jeg havde citeret, ville jeg naturligvis – hvad jeg forstår hører med til høflig optræden i dette Ting – have bedt om formandens tilladelse til at citere. Det gjorde jeg ikke. Jeg refererede blot.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Citere eller referere kan vel komme ud på et, når man i øvrigt ikke følger sin overbevisning.

»Jamen ansvarlige politikere kan da ikke nøjes med at trække på skuldrene«, har fru Connie Hedegaard ifølge et citat her fra talerstolen tidligere sagt. Jamen nu er der en chance for ikke blot at trække på skuldrene. Så vil jeg godt citere hr. Engell, som den 1. april 1988 i Sjællands Tidende siger følgende:

»Etiketten »socialt eksperiment« har for længst mistet sin betydning for Christiania, som i stigende grad præges af kriminalitet, narkomisbrug, social nød og bygningsmæssigt forfald. Derfor må der nu politisk træffes en beslutning om det omdiskuterede københavnske områdes fremtid«.

Der ligger vist ikke ret meget andet i den beslutning, end at Christiania bør nedlægges. Det er den linie, De Konservative har kørt hele tiden, men på trods af den helt klare linie, på trods af at man i dag har et fuldstændig klart flertal for at nedlægge Christiania, viger man tilbage, fordi man har lukket en radikal ind i folden.

(Kort bemærkning).

Connie Hedegaard (KF):

Jeg skal blot konstatere, at det da er glimrende, at CD kan hjælpe Fremskridtspartiets ordfører til at finde gamle referater og gamle citater frem.

Men jeg vil godt sige til hr. Knud Lind og til hr. Arne Melchior, at der er ingen som helst modstrid mellem, hvad jeg har sagt her i dag, og hvad jeg sagde under den debat, hr. Arne Melchior netop refererede til.

Dengang slog vi fast, hvad vi syntes var problemerne derude; men vi sagde også – med særlig adresse til Socialdemokratiet – at vi ønsker at få en proces i gang, at vi mente, det væsentligste var at få nogle resultater derude, der skulle ske nogle handlinger. Vi skulle prøve at få en proces i gang i udvalget. Det var præcis, hvad vi sagde dengang. Det har Fremskridtspartiet aldrig nogen sinde forstået, men det forstod CD jo da i hvert fald, dengang de var i regering.

Vi mener det samme, som vi hele tiden har gjort. Vi ønsker ikke at trække på skuldrene ad det, som hr. Knud Lind refererer her. Netop derfor synes vi faktisk, at handling nu er påkrævet. Vi kan ikke byde den danske befolkning, at vi bliver ved at stå her og med tomme ord sige alt det, vi gerne vil, når vi ved, at vi ikke kan komme igennem med det. Og det ville være nyttigt, hvis nogle flere herinde også ville erkende det.

Forsvarsministeren (Enggaard):

Jeg har naturligvis lyttet med meget stor interesse til debatten, ikke mindst på baggrund af, at regeringen har benyttet denne lejlighed, hvor de to partiers forslag er til første behandling, til at fremlægge den 4-punkts-handlingsplan, regeringen agter at gennemføre.

Derfor har jeg naturligvis også været særlig interesseret i de reaktioner, der har været fra partiernes ordførere. Vel vidende, at der har været meget kort tid til at tage stilling til enkeltheder i en sådan plan, og at den forudses drøftet i forbindelse med et kommende udvalgsarbejde, hvor man kan gå mere i dybden med det, synes jeg alligevel, at jeg er ganske opmuntret med hensyn til det videre forløb.

Det er med betydelig tilfredshed, jeg kan konstatere, at der fortsat består et klart folketingsflertal, der ønsker at bringe de ulovlige til-

stande på Christiania til ophør. Jeg siger med vilje »fortsat«, fordi der vel hele tiden har været et flertal, som har haft den opfattelse, men dette flertal har i en årrække vist sig ude af stand til at omsætte sit ønske om ændringer i handling.

Vi har i dag indledt en ny fase, der er mere præget af handling end af politiske drillerier. Når vi har været igennem den drøftelse, vi netop har overværet i forbindelse med førstebehandlingen her, er det et spørgsmål om, hvad der kan føres ud i praksis, og jeg tror, at drillerierne så vil komme i baggrunden. Det er jeg personligt meget glad for.

I lyset af dagens debat vil regeringen snarest tage skridt til udmøntning af regeringens 4-punkts-plan.

Når jeg noterede mig en ganske bred støtte til enkelthederne i 4-punkts-planen, tillader jeg mig i virkeligheden også, når jeg lytter til ordføreren for Kristeligt Folkeparti, hr. Glønborg, at fortolke en række af de holdninger og synspunkter, som lå i Kristeligt Folkepartis tilkendegivelser her; som en støtte til enkelthederne i regeringens 4-punkts-plan.

Jeg skal – også fordi nogle af dem, der har deltaget i debatten, tilsyneladende ikke rigtig har opfattet alle enkelthederne i 4-punkts-planen, det gælder bl.a. hr. Mogens Elvensø – sige, at regeringen ved miljøministeren vil påse, at Planstyrelsen udarbejder et udkast til landsplandirektiv allerede inden udgangen af januar 1989.

Finansministeren vil snarest give tilladelse til genbevillinger af uforbrugte midler på ca. 15 mio. kr. til bygningsmæssige og sociale formål i 1989 i Christiania. Samtidig vil jeg i løbet af kort tid meddele værtshusene i Christiania, at regeringen vil foranledige de værtshuse lukket, som ikke inden en nærmere angivet frist har opfyldt de betingelser for at få bevilling, som Landsbevillingsnævnet har angivet i sit tidligere afslag på bevilling. Og endelig vil regeringen snarest indføre et byggestop på Christiania samt foretage registrering af de ulovligt opførte ny- og tilbygninger med henblik på, at området bringes tilbage til sit oprindelige udseende.

Det er min overbevisning, at regeringen gennem en fast og konsekvent holdning i denne sag på afgørende måde kan vende mange års triste udvikling til gavn for beboerne i København såvel som på Christiania.

[Forsvarsministeren]

Jeg skal derudover blot notere mig, at når hr. Knud Lind gentagne gange sagde, at det forelagte forslag er et plagiat eller en kopi af det tidligere forslag, kan hr. Knud Lind umuligt have lagt de to forslag ved siden af hinanden. Hr. Knud Lind kan umuligt have overset, at der ikke er lige mange paragraffer i de to forslag.

Hr. Knud Lind kan umuligt have overset, at § 14 i det gamle forslag mangler. Det kan hr. Nør Christensen heller ikke have overset. Med den meget betydelige interesse for politiets forhold, som både hr. Nør Christensen og hr. Knud Lind ved mange lejligheder har tilkendegivet, er det bemærkelsesværdigt, at der ikke har været én kommentar til, at man i det nye forslag har udeladt § 14, som netop vedrørte politiets muligheder. Jeg må bare konstatere, nu da hr. Knud Lind gentagne gange har givet udtryk for, at de to forslag er identiske, at hr. Knud Lind umuligt kan have lagt de to forslag ved siden af hinanden uden at opdage en sådan ændring. Det skal jeg så ikke gå længere ind i, for der er som sagt næppe så megen realitet i at diskutere den form for problemer.

Jeg skal i anledning af, at fru Ebba Strange bl.a. var inde på spørgsmålet om bevillinger, sige, at bevillingsspørgsmålet klart er et af de mest alvorlige i hele den opgave, som vi her står over for. Jeg tror, at det vil være nyttigt i løbet af meget kort tid at gå ind og se, hvad de konkrete begrundelser har været for at nægte bevilling, for der er en lang række konkrete forhold, som Justitsministeriet har oplyst over for mig er til hinder for, at bevilling har kunnet meddeles. Jeg tror, at først når man går ind og vurderer disse ting – jeg skal ikke her remse denne lange række af begrundelser op – kender man karakteren af de problemer, som vi her arbejder med, og de er i hvert fald ganske betydelige.

Jeg skal ikke – også fordi det jo i første række er en diskussion om det lovforslag, som er til behandling i dag – gå dybere ind i den debat, der har været, som ikke mindst ifølge sagens natur har været en debat mellem partierne indbyrdes og i forhold til forslagsstillerne, men give udtryk for, at jeg ser med forventning på, at der nedsættes et særligt Christianiaudvalg, og at det målbevidst tager fat på at arbejde med de problemer, som også regeringen har erkendt trænger til at løses og løses hurtigt, sådan at vi er i stand til at komme væk fra den lange periode, hvor der nok har været erklæret et meget

solidt flertal i Folketinget for at afskaffe ulovligheder, men hvor det ikke har kunnet omsættes i praksis. Tiden er kommet til, at vi er i stand til at omsætte de gode viljer på dette område til praktisk handling.

(Kort bemærkning).

Glønborg (KRF):

Jeg synes blot, at jeg skylder ministerens spørgende udtryk om, hvad der kunne lægges i Kristeligt Folkepartis udtalelse, et svar, der er lidt mere end det nik, jeg kunne give nede fra min plads. Jeg vil gerne herfra bekræfte, at Kristeligt Folkeparti finder, at det udspil, der ligger fra regeringens side, i det store og hele er positivt. Vi har selvfølgelig ikke haft mulighed for at se på hver eneste enkelthed, det skal vi gøre i udvalget, men vi synes, at det i det store og hele er meget konstruktivt, og vi mener, det er en fordel, at vi nu netop kommer til at behandle det i et udvalg, så det ikke blot er en mindretalsregerings oplæg, der arbejdes ud fra, men at det bliver noget, som alle partier i Folketinget kan være med til at bearbejde.

Qvist Jørgensen (S):

Jeg skal ikke bidrage til, at anden omgang bliver meget lang, men jeg føler, at det i hvert fald er nødvendigt at sige med direkte adresse til forsvarsministeren, at jeg naturligvis står fast på, at jeg har givet et tilsagn på Socialdemokratiets vegne om at medvirke positivt i det udvalgsarbejde, der ligger foran os.

Men jeg vil i anledning af det, som forsvarsministeren netop har sagt, sige, at jeg bestemt også vil deltage i arbejdet med henblik på at sikre, at der ikke sker stramminger i forhold til, hvad vi er blevet præsenteret for af ministeren i det første indlæg. Ligeledes vil jeg arbejde for at sikre, at tidsfrister, procedurer osv. bliver af en sådan art, at det er til at efterleve, også under hensyntagen til de særlige beslutningsprocedurer, man har på Christiania. Det er efter min opfattelse nogle gode metoder, man har derude, men man må nok samtidig konstatere, at de også er lidt langsomme.

Så vil jeg sige til hr. Glønborg som ordfører for forslagsstillerne, at meget af det, hr. Glønborg var inde på, er noget, som vi kan få afklaret i udvalget. Det bedste, der efter min opfattelse kan ske, er, at vi får en mulighed for gennem udvalgsarbejdet at få de faktiske oplysning-

[Qvist Jørgensen]

ger samlet og bearbejdet. Man kan så håbe på, at en forøget viden hos udvalgets medlemmer kan medføre, at de måske i mindre grad baserer deres udtalelser her i salen og andre steder på fordomme, men jeg er selv ikke særlig optimistisk. Det ser ud, som om generaliseringer og fordomme meget let kan sejre over de faktiske oplysninger. Jeg synes, at specielt hr. Knud Lind har haft nogle bemærkninger, og jeg synes også, at historien om Frodinia, som hr. Nør Christensen fortalte, viser en overvægtning af det holdningsmæssige over for de faktiske forhold. Det synes jeg er synd, men måske kan vi få noget af det rettet op under udvalgsarbejdet.

Ebba Strange (SF):

Da jeg hørte hr. Glønborg, havde jeg svært ved at forstå, at han var forslagsstiller til det samme forslag, som hr. Nør Christensen var forslagsstiller til, men sådan kan man så tit komme til at undre sig i dette hus.

Jeg kan forstå, at hr. Glønborg har et ganske overordentlig godt kendskab til, hvordan livet er i Christiania. Han må virkelig have opholdt sig derude længe og grundigt, siden han kan udtale sig om disse menneskers ulykkelige situation. Jeg mener, at der er jo strengt taget ingen, der bliver tvunget til at bo i Christiania. Hvis folk ikke bryder sig om at bo der, kan de flytte væk derfra. Uden for denne sal vil jeg godt høre, hvor længe hr. Glønborg har boet der.

Hr. Glønborg taler om at svinge de dårligtstiliede. Jeg vil godt spørge, hvor Kristeligt Folkeparti var henne, da et knebent flertal i Folketinget ved sidste års finanslov besluttede at yde et tilskud til det sociale arbejde i Christiania, for da var Kristeligt Folkeparti ikke at finde blandt dem, der var med til at hjælpe lidt på de sociale forhold derude.

Så vil jeg sige til forsvarsministeren, at jeg føler mig ramt, når forsvarsministeren siger, at det flertal, der flere gange har vist sig at være for at bevare Christiania, har været ude af stand til at omsætte ord til handling. Javel, hr. forsvarsminister, men det, der har været karakteristisk for dette flertal, har jo været, at det ikke har siddet med regeringsmagten, og forsvarsministeren ved jo lige så godt som jeg, at når ting, der besluttes i dette Folketing, skal omsættes til handling, er man afhængig af administrationens velvillige medvirken, og den har det mildest talt skortet på. Hvis det skulle vise sig at

blive bedre, nu hvor vi har fået en anden regering, skal jeg kun hilse det med glæde, fordi vi har ønsket mere handling end den, vi hidtil har set på disse områder.

Jeg lyttede meget, da forsvarsministeren talte om værtshusbevillingerne. Det første, forsvarsministeren sagde, blev jeg lidt forskrækket over, fordi ministeren sagde, at regeringen ville lukke de værtshuse, der ikke opfyldte bevillingsnævnets krav. BUMSA.

Da forsvarsministeren svarede mig i anden omgang, sagde han, at nu skulle man undersøge nærmere, hvad de konkrete begrundelser har været for at nægte bevilling. Se, det kan jeg jo bedre lide. Min slutbemærkning i dag skal være – og det er også i forlængelse af det, hr. Qvist Jørgensen sagde – at vi, der har arbejdet for Christianias beståen gennem disse mange år, har hele tiden anset udviklingen, der sker, som en proces, en proces, hvor christianitterne selv er et meget vigtigt element. Det fremgår også af den folketingsbeslutning, som Tinget arbejder på baggrund af, og når det drejer sig om bevillingerne, så vil vi også opfordre både det folketingsudvalg, der nu bliver nedsat, og regeringens udvalg til at se på sagerne som en proces og være opmærksom på det, jeg også sagde i mit første indlæg, nemlig at der gælder dispensationsregler for Christiania.

(Kort bemærkning).

Glønborg (KRF):

Jeg følte mig så meget provokeret af fru Ebba Strange, at jeg er nødt til at gå herop og sige, at jeg har ikke boet på Christiania, og jeg har i det hele taget opholdt mig meget lidt på Christiania. Jeg er dog heller ikke så naiv, at jeg tror, at det kun er mine øjne og øren, der er i stand til at opfatte sandheden. Jeg har læst meget, og jeg har talt med utrolig mange, som i kraft af deres kendskab til Christiania har givet mig den viden, jeg har, og ud fra den må vi handle, lige så vel som vi på en lang række andre felter handler på grundlag af indhentede oplysninger.

Med hensyn til, hvilke metoder der skal bruges for at hjælpe de dårligt stillede i Christiania, er der jo ikke kun én metode, der gælder, nemlig den at give, at bevilge, nogle flere penge. Der var måske også andre metoder, som fru Ebba Strange ville være med til, og som vi i fællesskab kunne finde frem til under udvalgsarbejdet.

Knud Lind (FP):

Forsvarsministeren nævnede, at forslagene ikke var fuldstændig identiske. Heri har forsvarsministeren faktisk en lille smule ret, for det er rigtigt, som forsvarsministeren siger, at § 14 er udeladt i det nye forslag. I § 14 i det tidligere forslag står:

»Forsvarsministeren kan anmode politiet om at yde fornøden bistand ved rydningen af Christiania. Adgang til bygninger i forbindelse med rydningen kan ske uden retskendelse«.

Da jeg så det, troede jeg faktisk, at det måske var en lille lapsus, som man havde rettet på, i det forslag, som ministerens parti og den foregående regering fremsatte – det er det, der hedder L 249 – jeg tænkte, at man nok havde glemt landsretsdommen af 10. februar 1977 og højesteretsdommen af 2. februar 1978, som stadfæster, at med en umiddelbar fagedforretning kan man selvfølgelig fjerne de personer, som på ulovlig vis er trængt ind på dette område. Det var ud fra den betragtning, jeg selvfølgelig gik ud fra, at ministeren mente, at de i øvrigt var identiske. Det tror jeg også ministeren vil give mig ret i.

Jeg tror heller ikke, at Socialdemokratiet i længden kan holde til denne linje på dette område, fordi Socialdemokratiet ikke rigtig er i overensstemmelse med deres kernevælgere. Eksempelvis har formanden for Socialdemokratiet i hovedstaden, hr. Poul Øland, udtalt, at Christiania bør nedlægges, og han har opbakning i de lokale vælgerforeninger. Det er Socialdemokratiets folketingsmedlemmer her på Tinge, som ikke rigtig er i fodslag med de holdninger, der rører sig ude i de socialdemokratiske vælgerforeninger.

Socialdemokratiet gik engang til valg under mottoet: Stauning eller Kaos. I dag er der faktisk kun kaos tilbage, i hvert fald når det drejer sig om partiets holdning til retsstaten og til Christiania. Forholdene på Christiania er blevet værre og værre år for år. Skiftende regeringer har ladet hånt om det nordiske samarbejde og de klager, som vore nordiske broderlande har givet udtryk for vedrørende Christiania. Jeg tror ikke engang, at fru Ebba Strange, som er meget nordisk orienteret, kan komme uden om, at det er et kildent punkt for så vidt angår det nordiske samarbejde, at man har klaget over de narckoovertrædelser, der sker derude.

Nør Christensen (CD):

Jeg vil gerne først sige, at jeg føler, det er despekt for Folketinget, når man udenfor tillader sig at spille, hvad der åbenbart skal være musik, ikke mindst når Folketinget har møde, men det kan man tage op ved en anden lejlighed.

Jeg vil henvende mig til forsvarsministeren, fordi jeg var inde på en forholdsvis konkret ting, den: Hvornår skal disse ulovligheder så standses? Hvornår agter man at skride ind?

Nu har vi hørt ministeren konstatere, at der er et bredt flertal i Folketinget, og hørt ministeren sige, at tiden er nu kommet, hvor vi skal have de gode viljer omsat til praktisk handling. Hvornår vil det så ske, hr. forsvarsminister? For jeg kan sige på mit partis vegne, at vores tålmodighed er opbrugt for længst. Vi frygter, at medmindre der skrives ind relativt hurtigt i det nye år, vil vi komme i den situation, som jeg prøvede at skitsere, og som man ikke tog helt alvorligt, at oprettelsen af den såkaldte fristad Frodinia finder sted. Det kunne være vældig hyggeligt, om man kunne gøre det, for det er rigtigt, som fru Ebba Strange siger: Folk er ikke tvunget til at bo der. Nej, man er ikke tvunget til at bo ret mange steder, men det legitimerer da ikke noget som helst! Ikke en snus! Jeg mener fortsat, at vi har krav på at få gjort tilstandene i første omgang som minimum lovlige. Hvornår agter ministeren at gøre det? Vi kan ikke vente, som vi har gjort tidligere. Vi har set den ene hensigtserklæring efter den anden. Det er rigtigt, som hr. Knud Lind var inde på det, at der refereres til stribevis af kendelser – naturligvis også en højesteretsdom for 10 år siden – til manglende lokalplan under forsvarsminister Kjeld Olesen osv., osv. Det er passé alt sammen. Det er historie. Jeg vil gerne have forsvarsministeren til nu at svare på: Er det den første uge i januar, eller er det i januar, eller er det i første kvartal? Hvor langt agter man egentlig at gå? For vi har et bredt flertal bag os til i hvert fald i første omgang at skride ind med en lovliggørelse.

Glønborg (KRF):

Det skal ikke blive langt. Men der har været sat spørgsmålstegn ved, om det nu kunne lade sig gøre, at hr. Nør Christensen og jeg var sammen om dette forslag i betragtning af de forskellige måder, vi har udtalt os på.

[Glønborg]

Jeg vil gerne sige, at naturligvis står de to partier, CD og Kristeligt Folkeparti, sammen om det forslag, vi har fremsat, derom er der ingen tvivl. Men hr. Nør Christensen og jeg havde lavet en slags arbejdsdeling om, hvordan vi skulle lægge de forskellige vinkler af sagen frem, så vi føler ikke, at vi er i nogen modsætning til hinanden, men vi føler, at vore indlæg har suppleret hinanden. Begge partier er sindet at prøve på at få et bredt samarbejde her i Folketinget om at få dette problem løst.

Jeg er meget tilfreds med den måde, som forsvarsministeren har svaret os på regeringens vegne. Naturligvis må jeg sige, at det egentlig generer mig en lille smule, at vi skal tale med forsvarsministeren om dette problem, for jeg synes ikke, det har ret meget med forsvaret af vort land at gøre, men jeg ved, at der er en historisk forklaring på det, fordi forsvarsministeren er vært på stedet. Netop fordi det for os ikke drejer sig så meget om bygninger, men mere om menneskene, kunne man sige, at der var andre ministre, som det måske ville have været naturligt at relatere dette til. Deri ligger ikke på nogen måde nogen utilfredshed med den måde, som ministeren har behandlet sagen på her, og vi er klar over, at ministeren optræder på hele regeringens vegne.

Vi har netop bedt om at få lavet et specielt Christianiaudvalg, fordi vi er klar over, at det berører så mange sider af hele det politiske spektrum, at det vil være rigtigst, at vi netop herved markerer, at det skal være en helhedsløsning.

Så selv om der har været lidt optræk til mundhuggeri fra forskellig side, synes jeg alligevel, vi har haft en god indledende drøftelse af dette, og jeg glæder mig til udvalgsarbejdet.

Så skal jeg lige til allersidst sige, at jeg står her i dag som et resultat af, at vores partis ordfører på Christianiaområdet, hr. Kofod-Svendsen, er optaget i dag af finanslovforhandlinger. Det bliver ikke mig, der bliver Kristeligt Folkepartis medlem af Christianiaudvalget, men hr. Kofod-Svendsen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et særligt udvalg på 17 medlemmer og stedfortrædere. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Da der foreligger indstilling fra grupperne, skal jeg allerede i indeværende møde lade foretage valg af det nævnte udvalg.

Uden for dagsordenen foretoges herefter:

Valg af 17 medlemmer og stedfortrædere til et særligt udvalg angående:

Forslag til lov om afvikling af Christiania.

Af Kofod-Svendsen (KRF) og Nør Christensen (CD) m.fl.

(Lovforslag nr. L 61).

Formanden:

Til dette valg er anmeldt følgende valggrupper:

En valggruppe på 97 medlemmer: Det Konservative Folkeparti, Venstre, Fremskridtspartiet, Det Radikale Venstre, Centrum-Demokraterne og Kristeligt Folkeparti;
en valggruppe på 80 medlemmer: Socialdemokratiet og Socialistisk Folkeparti.

Valgt blev:

- 1 Connie Hedegaard (KF)
- 2 Karen Højte Jensen (KF)
- 3 Fischer (KF)
- 4 Hanne Severinsen (V)
- 5 Jørgen Winther (V)
- 6 Knud Lind (FP)
- 7 Kirsten Lee (RV)
- 8 Nør Christensen (CD)
- 9 Kofod-Svendsen (KRF)
- 10 Qvist Jørgensen (S)
- 11 Erik B. Smith (S)
- 12 Pia Gjellerup (S)
- 13 Frank Jensen (S)
- 14 Ingrid Rasmussen (S)
- 15 Jytte Andersen (S)
- 16 Ebba Strange (SF)
- 17 Carsten Andersen (SF)

Til stedfortrædere for:

- 1-3 Per Stig Møller (KF)

[Formanden]

- Flemming Hansen (KF)
4-5 Mejdahl (V)
Sønderby (V)
6 Ingrid Kjældgaard (FP)
7 Jørgen Estrup (RV)
8 Duetoft (CD)
9 Ikast (KF)
10-15 Erling Olsen (S)
Lone Møller (S)
16-17 Ingerlise Koefoed (SF)
Pelle Voigt (SF)

Meddelelser fra formanden:**Formanden:**

Der er ikke mere på dagsordenen.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Kommunaludvalget (7/12 88):

Udtræder: Stavad (S)

Nyt medl.: Ingrid Rasmussen (S)

Retsudvalget (7/12 88):

Udtræder: Inger Stilling Pedersen (KRF)

Ny stedf.: Kofod-Svendsen (KRF)

Udtræder: Kofod-Svendsen (KRF)

Nyt medl.: Inger Stilling Pedersen (KRF)

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 9. december 1988, kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 16.27
